

"Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді үйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 6 қантардағы № ҚР ДСМ-1 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 5 қантардағы № 1 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Эділет министрлігінде 2023 жылғы 9 қантарда № 31646 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді үйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 6 қантардағы № ҚР ДСМ-1 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 26488 болып тіркелген) мынадай өзгеріс енгізілсін:

көрсетілген бұйрыққа қосымшамен бекітілген Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді үйымдастыру стандарты осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Медициналық көмекті үйымдастыру департаменті Қазақстан Республикасының заннамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Эділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Эділет министрлігінде мемлекеттік тіркегеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау вице-министре жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау министрі

A. Финият

Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау
министрі
2023 жылғы 5 қантардағы

№ 1 бұйрықка
қосымша
Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау
министрінің
міндеттін атқарушының
2022 жылғы 6 қантардағы
№ ҚР ДСМ -1 бұйрығына
қосымша

Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді үйимдастыру стандарты

1-тaraу. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді үйимдастыру стандарты (бұдан әрі – Стандарт) "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі (бұдан әрі – Кодекс) 7-бабының 32) тармақшасына сәйкес әзірленді және амбулаториялық, стационарлық және стационар алмастыратын жағдайларда жаракаттары, тірек-қимыл аппаратының және сүйек-бұлшықет жүйесінің (бұдан әрі – СБЖ) аурулары бар пациенттерге травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді үйимдастыру процестеріне қойылатын талаптар мен қағидаларды белгілейді.

2. Травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсететін медициналық үйимдардың штатын толықтыру "Өнірлерді медицина қызметкерлерімен қамтамасыз етудің ең төмен нормативтерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 25 қарашадағы № ҚР ДСМ-205/2020 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21679 болып тіркелген) бекітілген өнірлерді медицина қызметкерлерімен қамтамасыз етудің ең төмен нормативтеріне сәйкес жүзеге асырылады.

3. Қазақстан Республикасының халқына травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсететін үйимдарды медициналық бұйымдармен жарактандыру "Денсаулық сақтау үйимдарын медициналық бұйымдармен жарактандырудың ең төмен стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 29 қазандағы № ҚР ДСМ-167/2020 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21560 болып тіркелген) бекітілген денсаулық сақтау үйимдарын медициналық бұйымдармен жарактандырудың ең төмен стандарттарына сәйкес жүзеге асырылады. Травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсететін денсаулық сақтау үйимдарын медициналық бұйымдармен қосымша жарактандыру медициналық көмекті өнірлендіру деңгейіне сәйкес осы Стандартқа 1-қосымшаға (бұдан әрі - 1-қосымша) сәйкес тізбе бойынша жүзеге асырылады.

4. Осы Стандартта пайдаланылатын терминдер мен анықтамалар:

1) бейінді маман – жоғары медициналық білімі бар, денсаулық сақтау саласында сертификаты бар медицина қызметкері;

2) емдеуге жатқызу бюросының порталы (бұдан әрі - Портал) - тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде пациенттердің стационарға жоспарлы емдеуге жатқызуға жолдамаларын электрондық тіркеудің, есепке алудың, өндөудің және сақтаудың бірынғай жүйесі;

3) жоғары технологиялық медициналық көмек (бұдан ірі – ЖТМК) - медицинағылымының және ғылым мен техниканың аралас салаларының жетістіктері негізінде әзірленген тиімділігі мен қауіпсіздігі ғылыми дәлелденген диагностика мен емдеудің инновациялық және (немесе) бірегей әдістерін және технологияларды қолдануды талап ететін аурулар кезінде бейінді мамандар көрсететін мамандандырылған медициналық көмектің бір бөлігі болып табылады.

4) ЖТМК комиссиясы – ЖТМК ұсынатын денсаулық сақтау ұйымына пациентті жіберу мәселесін шешетін бейінді мамандардан облыстың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың денсаулық сақтауды мемлекеттік басқарудың жергілікті органының басшысымен құрылған комиссия;

5) кезек күттірмейтін медициналық көмек – пациенттің өміріне анық қатер төндірмейтін, кенеттен болған жіті аурулар мен жай-күйлер, созылмалы аурулардың асқынуы кезінде көрсетілетін медициналық көмек;

6) өнірлендіру – кадрлық және материалдық-техникалық ресурстардың бөлінуін, травматологиялық араласудың қауіптілік дәрежесін, сондай-ақ халықтың медициналық көмекті тұтыну көлемдерін ескере отыра, травматологиялық көмек көрсету мүмкіндіктерінің деңгейлері бойынша медициналық ұйымдардың бөлінуі;

7) пациент – медициналық көмек көрсетуді қажет ететін ауруының немесе жай-күйінің болуына немесе болмауына қарамастан, медициналық көрсетілетін қызметтердің тұтынушысы болып табылатын (болып табылған) жеке тұлға;

8) шұғыл медициналық көмек – денсаулыққа елеулі зиянды болғызбау және (немесе) өмірге тәнген қатерді жою үшін кезек күттірмейтін медициналық араласуды қажет ететін кенеттен болған жіті аурулар мен жай-күйлер, созылмалы аурулардың асқынуы кезінде көрсетілетін медициналық көмек.

2-тарау. Травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсететін медициналық ұйымдар қызметінің негізгі міндеттері мен бағыттары

5. Халықта травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарының негізгі міндеттері:

1) медициналық-санитариялық алғашқы көмек (бұдан әрі - МСАК) көрсететін медициналық ұйымдарымен, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың,

астананың жергілікті өкілді және атқарушы органдарымен, кәсіпорындармен (жұмыс беруші) және өзге үкіметтік емес, коммерциялық емес ұйымдармен бірлесіп жарақаттанудың профилактикасы бойынша іс-шараларға қатысу;

2) диагностиканың заманауи әдістерін қолдана отырып СБЖ жарақаттары мен ауруларын ерте диагностикалау;

3) СБЖ жарақаттары мен аурулары бар науқастарды травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетудің клиникалық хаттамаларына сәйкес емдеу;

4) қалпына келтіру емін және медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу;

5) СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерге ЖТМК әзірлеу және енгізу.

6. Қазақстан Республикасының халқына шұғыл, кезек күттірмейтін және жоспарлы травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсету бейінді медициналық ұйымдар қызыметінің негізгі бағыттары болып табылады.

3-тaraу. Қазақстан Республикасының халқына травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру тәртібі

7. Қазақстан Республикасында травматологиялық және ортопедиялық көмек "Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемінің тізбесін бекіту және Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдерінің күшін жою туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 16 қазандағы № 672 қаулысымен бекітілген тізбеле сәйкес ТМКК шенберінде және "Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесіндегі медициналық көмектің тізімін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 20 маусымдағы № 421 қаулысымен бекітілген тізбеле сәйкес міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде көрсетіледі.

8. СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерге шұғыл және кезек күттірмейтін нысандардағы медициналық көмек көрсетуді амбулаториялық, стационарлық және стационар алмастыратын жағдайларда мамандандырылған медициналық көмек көрсететін ұйымдарда жүзеге асырады.

9. СБЖ жарақаттары мен ауруларының салдары бар пациенттерге жоспарлы нысанда мамандандырылған медициналық көмек пен ЖТМК көрсетуді өзінің құрамында хирургиялық және (немесе) ортопедиялық, және (немесе) травматологиялық бөлімшелер немесе травматологиялық бейіндегі төсектері бар медициналық ұйымдарда өнірлендіру деңгейлері бойынша Портал арқылы жүзеге асырылады:

бірінші деңгей - аудандық ауруханалар;

екінші деңгей – көпбейінді ауданааралық ауруханалар, травматологиялық бөлімшелері бар қалалық ауруханалар;

үшінші деңгей – көпбейінді облыстық ауруханалар, көпбейінді қалалық ауруханалар, денсаулық сақтау саласындағы ғылыми ұйым.

10. Травматологиялық және ортопедиялық медициналық көмек көрсету мыналардың қамтиды:

1) амбулаториялық жағдайларда:

пациенттің жай-күйін анықтау және диагноз қою мақсатында консультациялық-диагностикалық көмек;

диагнозды тексеру мақсатында зертханалық және аспаптық зерттеу-қаралық көмек;

стационарлық жағдайды медициналық көмекті ұсыну үшін емдеуге жатқызуға іріктеу және жіберу;

2) стационарды алмастыратын жағдайларда: диагнозға және КХ сәйкес мамандандырылған медициналық көмек;

3) стационарлық жағдайларда:

диагнозға мен КХ сәйкес мамандандырылған, оның ішінде ЖТМП;

тағайындалған ем жүргізу;

дәрігердің күн сайын қарап-тексеруі, ем түзетуі;

бөлімше менгерушісінің қарап-тексеруі, консультациясы;

медициналық көрсетілімдер бойынша мамандардың консультациясын өткізу;

"Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндеттін атқарушының 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 бүйрекімен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21579 болып тіркелген) (бұдан әрі - № ҚР ДСМ-175/2020 бүйрек) бекітілген, денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарына сәйкес медициналық құжаттаманы рәсімдеу;

пациентті медициналық құжаттаманы рәсімдеумен шығару және науқасқа стационарлық пациенттің медициналық картасынан көшірме, уақытша еңбекке жарамсыздық параграфы (анықтама) беру;

4) медициналық ұйымнан тыс: жедел медициналық жәрдем (бұдан әрі – ЖМЖ) бригадасын шақырту орны бойынша шүғыл түрде медициналық көмек, тасымалдау кезінде санитариялық автокөліктегі және медициналық авиацияда, сондай-ақ медициналық пойыздарда, жылжымалы (далалық) медициналық кешендерде, дала госпитальдарында, трассалық медициналық-құтқару пункттерінде және қашықтан медициналық қызмет көрсету кезінде көрсетіледі.

11. Жоспарлы емдеуге жатқызу кезінде пациент жеке басын куәландыратын құжатты, клиникалық-диагностикалық зерттеулер нәтижелерін, жоспарлы емдеуге жатқызу күні белгіленген пациент туралы деректері бар жолдаманы ұсынады.

Қабылдау бөлімшесінде № ҚР ДСМ-175/2020 бүйрекімен бекітілген №001/е нысаны бойынша стационарлық пациенттің медициналық картасы (бұдан әрі – медициналық карта) рәсімделеді.

4-тaraу. Сүйек-бұлшықет жүйесінің жарақаттары кезінде халықта медициналық көмек көрсету

12. СБЖ жарақаттары бар пациенттерге, соның ішінде медициналық авиацияны тартумен ЖМЖ "Жедел медициналық жәрдем, оның ішінде медициналық авиацияны тарта отырып көрсету қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-225/2020 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21713 болып тіркелген) сәйкес ұсынылады.

13. Шұғыл жағдайларда СБЖ жаракаты бар пациент стационарлық жағдайға медициналық ұйымның, ЖМЖ станциясының (бөлімшесі) санитариялық автокөлігімен , медицина қызметкерінің және (немесе) туысының алып жүруімен медициналық авиациямен жеткізіледі, сондай-ақ өз бетінше жүргінеді.

14. Медициналық ұйымның қабылдау бөлімшесінде шұғыл медициналық көмек көрсету "Қазақстан Республикасында стационарлық жағдайларда медициналық көмек көрсететін медициналық ұйымдардың қабылдау бөлімшелерінде шұғыл медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 2 сәуірдегі № ҚР ДСМ-27 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22493 болып тіркелген) сәйкес жүргізіледі.

15. СБЖ жарақаттары бар пациенттерге кезек күттірмейтін нысанда медициналық көмек барлық деңгейдегі медициналық ұйымдардың травматологиялық пункттерінде, травматология және ортопедия бөлімшелерінде (кабинеттерде) көрсетіледі. Емдеуге жатқызу үшін көрсетілімдер болған кезде, пациент одан әрі емделу үшін стационарға жіберіледі.

16. СБЖ жаракаты бар пациентті емдеуге жатқызуға медициналық көрсетілімдер болмаған кезде, бекітілген орны бойынша одан әрі амбулаториялық жағдайда байқау және емдеу жөнінде ұсыныстар беріледі.

17. Стационар жағдайында мамандандырылған медициналық көмек көрсету үшін медициналық көрсетілімдер болған кезде СБЖ жарақаттары бар пациенттер травматология және ортопедия бөлімшесіне, сондай-ақ өз құрамында травматологиялық-ортопедиялық төсектері бар хирургиялық бөлімшеге, көптеген және қосарласқан жарақаттар бөлімшесіне, күйік бөлімшесіне емдеуге жатқызылады.

18. ЖТМК көрсету үшін медициналық көрсетілімдер болған кезде СБЖ жарақаттары бар пациенттер ЖТМК көрсететін медициналық ұйымдарға көмектің осы түрін алу үшін жіберіледі.

19. Тірек-қимыл аппараты аурулармен және жарақаттармен пациенттерге медициналық көмекті өңірлендіруді ескере отырып диагностикалық және емдеу

іс-шаралары осы Стандартқа 2-қосымшаға (бұдан әрі - 2-қосымша) сәйкес тізбе бойынша жүргізіледі.

5-тарау. Сүйек-бұлшықет жүйесінің жарақаттар салдары және аурулары кезінде, балалар халқын қоса алғанда, халықта жоспарлы нысанда мамандандырылған, оның ішінде жоғары технологиялық медициналық көмек көрсетуді үйымдастыру тәртібі

20. СБЖ аурулары бар пациенттерге жоспарлы нысандағы медициналық көмек амбулаториялық немесе стационарлық жағдайларда травматология және ортопедия бөлімшелерінде (кабинеттерінде), хирургиялық бөлімшелерде (кабинеттерде) көрсетіледі.

21. Консультациялық-диагностикалық көмек көрсететін денсаулық сақтау үйымдарға СБЖ ауруы бар пациент жүгінген кезде травматолог пациентті қарап-тексеруді жүзеге асырады, ауруды диагностикалау және емдеу тактикасын айқындау үшін қажетті клиникалық-диагностикалық, аспаптық және рентгенологиялық зерттеулерді, бейінді мамандардың консультацияларын тағайынтайтының үшін жүргізу үшін жіберіледі.

22. Медициналық көрсетілімдер болған кезде пациент жоспарлы және шүғыл нысандағы медициналық көмек көрсету үшін стационарлық жағдайда емдеуге жатқызу үшін жіберіледі.

23. СБЖ ауруы бар пациентке стационарлық жағдайда ем жүргізілгеннен кейін одан әрі бақылау және (немесе) диспансерлік есепке қою үшін тіркелген жері бойынша аудандық және (немесе) қалалық емхананың травматолог (ортопед) дәрігеріне жіберіледі.

24. СБЖ жарақаттары мен аурулары кезінде стационарлық жағдайдағы медициналық көмек медициналық көмекті өнірлендіру деңгейін ескеріп, осы Стандартқа 2-қосымшаға сәйкес жүзеге асырылады.

25. СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерге стационарлық жағдайда мамандандырылған медициналық көмек "Мамандандырылған, оның ішінде жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету ережесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 8 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-238/2020 бүйрығына (бұдан әрі - № ҚР ДСМ-238/2020 бүйрық) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21746 болып тіркелген) сәйкес көрсетіледі.

26. Жарақат салдары (металл құрастырылымдарымен бітісіп кеткен сынықтар, бітіспеген сынықтар, бітпеген сынықтары, буындардың жарақаттан кейінгі контрактуралары, жалған буындар, ірінді-қабыну асқынулары) және СБЖ аурулары бар пациенттер жоспарлы емдеуге жатқызу талонында көрсетілген жоспарлы емдеуге жатқызудың белгіленген мерзіміне сәйкес медициналық үйымдарға емдеуге жатқызылады.

27. Медициналық ұйымның қабылдау бөлімшесі шұғыл травматологиялық және ортопедиялық көмек алуға пациенттерді тәулік бойы қабылдауды және тіркеуді жүзеге асырады.

28. Медициналық ұйымның қабылдау бөлімшесінде жоспарлы емдеуге жатқызуға пациенттерді қабылдау және тіркеу ұйымның бекітілген жұмыс кестесіне сәйкес жұмыс уақытында, жүгінген сәттен бастап 60 минут ішінде жүзеге асырылады.

29. Диагнозды түпкілікті қою үшін динамикалық байқау және қажетті емдеу-диагностикалық іс-шаралардың толық көлемі өтініш берген сәттен бастап 24 сағат ішінде жүргізіледі.

30. Денсаулық сақтау ұйымына медициналық көмек алу үшін жүгінген уақытта "Қазақстан Республикасында стационарлық жағдайларда медициналық көмек көрсету стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 24 наурыздағы № ҚР ДСМ-27 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 27218 болып тіркелген) (бұдан әрі - № ҚР ДСМ-27 бұйрық) сәйкес пациентте алкогольдік, есірткілік немесе уыттық масан күйінде анықталған кезде медицина қызметкери бұл туралы медициналық картага жазып, кейіннен медициналық картага нәтижелерін енгізе отырып, психикаға белсенді әсер ететін заттың құрамын анықтау үшін биологиялық материалды алады.

31. Емдеуге жатқызу кезінде пациент ұсынылатын және баламалы емдеу әдістерінің ықтимал қатері мен артықшылықтары туралы деректерді, емделуден бас тартудың ықтимал салдарлары туралы мәліметтерді, диагнозы, емдік іс-шаралардың болжамы мен жоспары туралы ақпаратты қоса алғанда, өз денсаулығының жай-күйі туралы толық ақпарат алады, сондай-ақ үйге шығару немесе басқа медициналық ұйымға ауыстыру себептеріне түсініктеме алады. Бала жасындағы пациентті емдеуге жатқызу кезінде бұл ақпарат ата-анасына және (немесе) занды өкілдеріне беріледі.

32. СБЖ жарақаттары және аурулары бар пациент медициналық көмек көрсетуден Кодекстің 137-бабында көзделген жағдайларды қоспағанда, Кодекстің 136-бабына сәйкес бас тартуға құқылы. Бала жастағы пациент жүгінген кезде бұл шешімді ата-анасы және (немесе) занды өкілдері қабылдайды.

33. Медициналық ұйымға келіп түскен күні пациентті травматолог-ортопед дәрігер қарап-тексереді, оған қажетті ем тағайындаиды және оны белгіленген емдеу-диагностикалық іс-шаралармен таныстырады, бала жасындағы пациентті емдеуге жатқызу кезінде бұл ақпарат ата-анасына және (немесе) занды өкілдеріне беріледі.

34. Емдеу-диагностикалық іс-шараларды жүргізу, дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету, емдік тамақтануды ұйымдастыру және пациенттің тиісті күтімі стационарға келіп түскен сәттен бастап жүзеге асырылады.

35. Клиникалық диагноз пациент емдеуге жатқызылған күнінен бастап үш күнтізбелік күннен кешіктірілмей бөлімше меңгерушісімен бірге белгіленеді.

Диагнозды сәйкестендірудегі қыын жағдайлар ерекшелік болып табылады, бұл ретте медициналық картада диагнозды белгілеудегі кідіріс себебі көрсетіледі және қосымша диагностикалық зерттеулер мен мамандардың консультациялары белгіленеді.

Клиникалық диагноз белгіленген күні медициналық картада тиісті жазба жасалады.

36. Медициналық ұйымда пациент шыққанға дейін сақтауға тапсырылған бағалы заттарды, ақша қаражатын, құжаттарды, сондай-ақ пациенттердің киімдері мен жеке заттарын есепке алуды және олардың сақталуын ҳамтамасыз етеді.

37. Стационарда болған уақытта пациент медициналық көрсетілімдер бойынша емдеудің клиникалық хаттамасына сәйкес зерттеулер жүргізу үшін аурудың бейіні бойынша медициналық ұйымдарға жіберіледі немесе емді жалғастыру үшін өнірлендірудің келесі деңгейіндегі ұйымдарға ауыстырылады.

38. Стационар жағдайындағы пациенттерге диагностикалық және емдеу манипуляциялары тағайындалып, медициналық картада тиісті жазбаны енгізе отырып, емдеуші дәрігер күн сайын (демалыс және мереке күндерінен басқа күндері кезекші дәрігер қарап-тексеруді жүзеге асырады) қарап-тексеруге тиіс.

39. Бөлімше менгерушісі пациентті келіп түскен күні, кейіннен – медициналық көрсетілімдер бойынша (ауыр және аса ауыр жағдайдағы пациенттер күн сайын, орташа ауыр және женіл жағдайдағы пациенттер аптасына кемінде бір рет) және шығару алдында қарап-тексеруді жүзеге асырады. Пациенттерді қарап-тексеру нәтижелерін бөлімше менгерушісі диагнозымен және ұсынымдарымен медициналық картада енгізеді және оларға қол қояды.

40. Диагнозды сәйкестендіруде қындықтар, жүргізіліп жатқан емнің тиімсіздігі кезінде бөлімше менгерушісінің өтінімі бойынша басшының медициналық бөлім жөніндегі орынбасары консилиум ұйымдастырады.

Кешкі, түнгі уақытта, демалыс және мереке күндері консилиумды кезекші дәрігердің өтініміне сәйкес стационар бойынша жауапты кезекші дәрігер ұйымдастырады.

41. СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерге ақылы қызметтер Кодекстің 202-бабы 8-тармағына сәйкес ұсынылады.

42. Пациент стационардан шыққаннан кейін медициналық карта медициналық ұйымның архивіне тапсырылады және 25 (жиырма бес) жыл бойы сақталады.

43. Пациентті стационардан шығару № ҚР ДСМ-27 бүйрыққа сәйкес жүзеге асырылады.

44. Стационардан шығару кезінде пациенттің қолына шығару эпикризі беріледі, онда қорытынды клиникалық диагнозы, болу мерзімі, жүргізілген зерттеп-қарау, емдеу көлемі, тиімділігі және одан әрі қадағалап-қарау тактикасы және режимі бойынша нұсқаулар мен консультациялар көрсетіледі.

Стационардан шығарылған пациентте сондай-ақ бір жасқа дейінгі балаларда шығарған кезде белсенді динамикалық байқауға көрсетілімдер болған кезде, олар туралы ақпарат тіркелген жері бойынша МСАК көрсететін ұйымға беріледі.

45. СБЖ жарақаттары мен аурулары бар қайтыс болған науқастарды патологиялық-анатомиялық ашып қарau "Қазақстан Республикасында патологиялық-анатомиялық диагностика көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 14 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-259/2020 бүйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21790 болып тіркелген) Қазақстан Республикасында патологиялық-анатомиялық диагностика көрсетуді ұйымдастыру стандартына сәйкес жүзеге асырылады.

46. Пациентте шұғыл медициналық араласуды талап ететін жағдай болған кезде емдеуге жатқызу шұғыл көрсетілімдер бойынша жүзеге асырылады.

Денсаулық сақтау ұйымының ЖТМК ұсынуға сәйкестігі туралы қорытындысы бар үшінші деңгейлі медициналық ұйымдарда ЖТМК бойынша ем алу үшін СБЖ жарақаттының салдары мен аурулары бар пациенттерді жоспарлы емдеуге жатқызу кезінде пациент № ҚР ДСМ-238/2020 бүйрығына сәйкес ЖТМК комиссиясының шешімі бойынша емдеуге жатқызылады.

47. Стационарлық жағдайларда көмек көрсететін бірінші өнірлендіру деңгейдегі медициналық ұйымдарда базалық шокқа қарсы базалық терапия және реанимациялық іс-шаралар жүргізіледі. Хирургиялық араласулар Стандарттың 2-қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Күрделі жағдайларда жоғары деңгейдегі медициналық ұйымдардың мамандары пациентке қашықтықтан консультация береді, шығу және (немесе) ауыстыруды (тасымалдауды) жүзеге асырады.

48. Амбулаториялық жағдайда СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерге медициналық көмек көрсету үшін травматолог және ортопед кабинеттері ұйымдастырылады.

Травматолог пен ортопедтің кабинетінде:

- 1) СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерге консультациялық-диагностикалық және медициналық көмек көрсету;
- 2) стационарлық жағдайларда емделуге МСК жарақаттары мен аурулары бар пациенттерді іріктеу және жіберу;
- 3) ЖТМК жарақаттары мен аурулары бар пациенттерді ЖТМК көрсетуге іріктеу және жіберу;
- 4) СБЖ туа біткен патологиясы бар балаларды емдеуді жүргізу;
- 5) СБЖ жарақаттының және ауруларының салдары бар пациенттерді: жамбастың туа біткен дислокациясы, туа біткен табаны, сколиозы, қаңқаның түқым қуалайтын жүйелік аурулары, қаңқа дамуының ауытқулары бар балаларды, ірі буындарды эндопротездеуден кейін остеопорозы бар пациенттерді байқау;

6) еңбекке уақытша жарамсыздық сараптамасы "Еңбекке уақытша жарамсыздыққа сараптама жүргізу, сондай-ақ еңбекке уақытша жарамсыздық паралын немесе анықтамасын беру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 18 қарашадағы № ҚР ДСМ-198/2020 бұйрығына сәйкес (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21660 болып тіркелген) жүзеге асырылады;

7) тірек-қимыл аппаратының және СБЖ функциялары бұзылуының тұрақты белгілері бар пациенттерді медициналық-әлеуметтік сараптама комиссиясына жіберу;

8) СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерді, оларды МСАК көрсететін медициналық ұйымның участекілік дәрігерлері (терапевтер, педиатрлар, жалпы практика дәрігерлері), сондай-ақ өз құрамында травматология және ортопедия кабинеті жоқ медициналық ұйымдар дәрігерлері жіберген кезде консультациялық, емдеу-диагностикалық көмек көрсету;

9) ересектер мен балалар арасында сүйек-бұлшықет сырқаттанушылығының және жарақаттанудың профилактикасына оны төмендетуге бағытталған мемлекеттік және өнірлік нысаналы бағдарламаларды орындауға қатысу;

10) қызмет көрсету ауданында ересектер мен балалар арасында СБЖ ауруларының, мүгедектіктің, жарақаттардан және аурулардан болатын өлімнің негізгі медициналық-статистикалық көрсеткіштерін мониторингтеу және талдау;

11) қызмет көрсету ауданында СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерді профилактикалау, диагностикалау, емдеу, оналту бойынша консультациялар мен нұсқаулар беру;

12) СБЖ жарақаттары мен аурулары бар пациенттерді профилактикалаудың, диагностикалаудың және емдеудің жаңа әдістерін тәжірибелеу енгізу;

13) стационарды алмастыратын жағдайларда медициналық көрсетілімдер бойынша пациенттерге көмек көрсету "Стационарды алмастыратын көмек көрсету қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 17 тамыздағы № 669 бұйрығына сәйкес (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12106 болып тіркелген) жүзеге асырылады.

Емхананың травматолог және ортопед кабинеті 1-қосымшаға сәйкес амбулаториялық жағдайларда травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсету үшін медициналық бұйымдармен қамтамасыз етіледі.

49. Халқының саны 150 мың адамнан кем елді мекендерде жарақат алған пациенттерге кезек күттірмейтін медициналық көмек аудандық, көпбейінді орталық аудандық және (немесе) қалалық ауруханалардың қабылдау бөлмелерінде көрсетіледі.

Халқының саны 150 мың адамнан асатын елді мекендерде жарақаттанған пациенттерге кезек күттірмейтін медициналық көмек көрсету үшін аудандық, көпбейінді орталық аудандық, қалалық, көп бейінді қалалық және (немесе) облыстық

ауруханалардың құрамында облыстың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың денсаулық сақтауды мемлекеттік басқарудың жергілікті органдарының бүйрығымен травматологиялық пункттер (бұдан әрі – травмпункт) ұйымдастырылады. 100 мың балаға көпбейінді қалалық және (немесе) облыстық балалар ауруханасы жанынан травмпункт құрылады. Травмпункт үшін жеке кіреберісі бар үй-жайлар бөлінеді.

Травмпункт тәулік бойы жұмыс істейді, көмек жүргінген пациенттің тұрғылықты жеріне қарамастан көрсетіледі.

Кезек күттірмейтін медициналық көмек көрсету үшін мынадай жай-күйлер көрсетілімдер болып табылады:

сіңірлердің, бұлышықеттердің, нерв діңінің және ірі тамырлардың зақымдануының жұмсақ тіндерінің инфекция түспеген жараларында, зардап шеккен адамның жалпы қанағаттанарлық жағдайында;

қол-аяқтың жұмсақ тіндерінің, кеуденің, омыртқа бағанының соғылуы;

жұмсақ тіндердің соғылуы, гемартрозы асқынбаған буындардың байлам аппаратының созылуы;

қолдардың, саусақтары мен аяқ бастары буындарының травматикалық шығып кетуі (наркозды қажет етпейтін балаларда);

өкпеқабы зақымданбай қабырғалардың жеке сынулары;

сүйектердің (ығысуыз немесе репозиция мен ұстап қалынатын

сынықтардың ығысуымен, балаларда ығысуыз, наркозды талап етпейтін сынулардаған) жабық сынулары;

балалардың сынықтарын қоспағанда, амбулаториялық жағдайда кейіннен емдеумен және байқаумен, жабық репозицияға және сыммен бекітуге берілетін сынулар;

амбулаториялық жағдайда алып тастауға болатын жұмсақ тіндердің бөгде денелері;

алақан-фалангалық буындар деңгейінде экзартикуляцияны талап етпейтін бір-екі саусақ фалангаларының жарақаттық ампутациясы;

жергілікті тіндермен тері пластикасын талап ететін, бірақ стационарлық емдеуге жатпайтын жұмсақ тіндердің ақауы бар жаралар;

балалардың сіңірлерінің зақымдануын қоспағанда, стационарлық емдеуге жатпайтын саусақ басы/аяқ басы саусақтары жазылады, бірақ сіңір зақымданғаны бар жаралар.

зақымданудың жасы мен терендігін ескере отырып, балаларда хирургиялық араласуды қажет етпейтін шектеулі күйіктер (дене бетінің 5% - наң аз)

Жарақат алған пациент (ересек, бала) жарақат алған сәттен бастап 3 (үш) тәулікке дейін травмпунктке жүгінеді және (немесе) жедел медициналық жәрдем арқылы түседі.

Травмпунктке жәбірленушінің жалпы жағдайы, травматологиялық-ортопедиялық мәртебесі бағаланады, қажетті зертханалық және аспаптық зерттеулер жүргізіледі, кезек күттірмейтін медициналық көмек көрсетіледі.

Пациентке көрсетілімдер бойынша шұғыл медициналық көмек көрсетілгеннен кейін пациент мамандандырылған медициналық көмек алу үшін бейінді стационарға жіберіледі.

50. Өнірлердірудің екінші деңгейіндегі медициналық ұйымдарда:

1) стационарлық жағдайда халықта травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсету;

2) зертханалық және аспаптық диагностиканы және саралау диагностикасын жүргізу;

3) стационарлық жағдайда көптеген және жанамаласқан жарақаттармен пациенттерді оналтудың бірінші және екінші кезеңдерін өткізу;

4) көптеген және қосарласқан жарақаттар кезінде емдеу-диагностикалық жұмыстың сапасын арттыру және ауруханадағы өлімді төмендету бойынша іс-шараларды әзірлеу және өткізу;

5) профилактикалау, диагностикалау, емдеудің және пациенттерді оналтудың жаңа тиімді әдістерін жүйелі менгеру және практикаға енгізу;

6) еңбекке уақытша жарамсыздық сараптамасын жүзеге асыру;

51. Өнірлендірудің үшінші деңгейіндегі медициналық ұйымдарда травматологиялық көмек Халықта стационарды алмастыратын және стационарлық жағдайларда мамандандырылған көмек, оның ішінде ЖТМК көрсетуді қамтиды.

Үшінші деңгейдегі медициналық ұйымдарда күрделіліктің барлық санаттарына жедел араласулар жүргізіледі.

Өнірлендірудің екінші және үшінші деңгейлеріндегі медициналық ұйымдардың мамандары көрсетілімдер бойынша консультациялық көмек көрсетеді (оның ішінде қашықтықтан консультациялар), сондай-ақ пациенттің ауырлығы мен клиникалық жағдайына байланысты пациентті медициналық авиация желісі бойынша жоғары деңгейдегі медициналық ұйымға ауыстыру туралы шешім қабылдайды.

52. Өнірлендірудің бірінші, екінші және үшінші деңгейлеріндегі медициналық ұйымдарда тиісті материалдық-техникалық жарақтандырылуы және мамандардың біліктілігі (сертификатталуы) болған кезде операциялық араласулардың барлық тізбесін жүргізуге жол беріледі.

Қазақстан Республикасында
травматологиялық және
ортопедиялық көмек көрсетуді
ұйымдастыру стандартына
1-қосымша

Медициналық көмекті өнірлендіру деңгейіне сәйкес амбулаториялық және стационарлық жағдайларда травматологиялық және ортопедиялық көмек көрсететін деңсаулық сақтау үйімдарын медициналық бұйымдармен қосымша жарақтандыру тізбесі

№	Медициналық жабдықтар, мұліктер, медициналық мақсаттағы бұйымдар	Денгейлер					Көп бейінді облыстық ауруханалар, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың көп бейінді қалалық, ауруханалары, бейіні бойынша деңсаулық сақтау саласындағы ғылыми ұйымдар
		1	2	3	4	5	
	Дәрігерлік амбулатория, травматолог және ортопед кабинеті,	Хирургиялық бөлімшесі бар аудандық аурухана	Травматологиялық бөлімшесі бар көпбейінді ауданааралық аурухана	Травматологиялық бөлімшесі бар қалалық аурухана			
1.	Қол-аяққа, омыртқа бағанына/ мойынға арналған көліктік шиналар жиынтығы	+	-	+	+	+	+
2.	Тану үстелі	+	-	+	+	+	+
3.	Гипс салу үстелі	+(-)	-	+(-)	+	+	+
4.	Құралдарға арналған жылжымалы үстел	+(-)	-	+(-)	+	+	+
5.	Гипс таңғыш қоюға арналған тіреу	+(-)	-	+	+	+	+
6.	Төбеге ілінетін көлеңкесіз шам	+(-)	-	+	+	+	+

7.	Жылжымалы көлеңкесіз шам	+	+	+	+	+	+
8.	Бұрыш өлшегіш	-	-	+(-)	+	+	+
9.	Негатоскоп	+(-)	-	+	+	+	+
10.	Стерильден г е н құралдарды сақтауға арналған камера	-	-	+(-)	+(-)	+(-)	+
11.	Алғашқы хирургиялық өндөуге арналған құралдар жиынтығы	-	-	-	-	-	+
12.	Сіңірлерге тіріс салуға арналған құралдар жиынтығы	+(-)	+(-)	+	+	+	+
13.	Гипстаңғыштар қоюға және оларды шешіп алуға арналған жиынтық	+	+	+	+	+	+
14.	Қаңқаны созуға (көруге) арналған Беллер шинасы	+	+	+	+	+	+
15.	Жақтау (Балканский)	+	+	+	+	+	+
16.	Медициналық электробұрғы жиынтығы	-	+	+	+	+	+
17.	Қаңқаны созуға (көруге) арналған жиынтық (спицалар,	+	+	+	+		+

	капсырмала р , леска, салмакты зат)					+	
18.	Палаталық жылжымал ы рентген аппараты	+	+(-)	+	+	+	+
19.	Функциялы қ төсектер	+	+	+	+	+	+
20.	Ультрадыб ыстық диагностика жасауга арналған аппарат	-	+	+	+	+	+
21.	Өкпеге жасанды желдететін аппарат	+	+	+	+	+	+
22.	Наркоздық- тыныс алу аппараты	+	+	+	+	+	+
23.	Операциял ы қ рентген-нег ативті әмбебап үстел	+	+	+	+	+	+
24.	Моно-бипол ярлық коагулятор	+	+	+	+	+	+
25.	Ересектерге арналған травмотолог иялық операциялы қ құралдар жиынтығы	-	+(-)	-	+	+	+
26.	Сүйектүстіл ік , кортикалық остеосинтез ге арналған импланттар жиынтығы	-	-	+	+	+	+
	Ортанжілікт ің ішкі остеосинтез іне арналған импланттар						

27.	және оларды орналастыр уға арналған құралдар	+	-	+	+	+	+
28.	Үлкен жіліншіктің ішкі остеосинтез іне арналған импланттар және оларды орналастыр уға арналған құралдар	-	-	+	+	+	+
29.	Тоқпанжілік тің ішкі остеосинтез іне арналған импланттар және оларды орналастыр уға арналған құралдар	-	-	+	+	+	+
30.	Органжіліктің остеосинтез ін сырттай бекітетін спицалы және сымөзекті (стерженьді) аппараттар жиынтығы	-	-	+	+	+	+
31.	Жіліншік остеосинтез ін сырттай бекітетін спицалы және сымөзекті (стерженьді) аппараттар жиынтығы	-	-	+	+	+	+
	Тоқпанжілік остеосинтез ін сырттай						

32.	бекітетін спицалы және сымөзекті (стерженьді) аппараттар жиынтығы	-	-	+	+	+	+
33.	Білек остеосинтез ін сырттай бекітетін спицалы және сымөзекті (стерженьді) аппараттар жиынтығы	-	-	-	-	-	+
34.	Жамбассүйе к остеосинтез ін сырттай бекітетін спицалы және сымөзекті (стерженьді) аппараттар жиынтығы	-	+(-)	+	+	+	+
35.	I p i буындарды эндопротезд е у г е арналған әртүрлі типті және өлшемді эндопротезд е р жиынтығы	-	-	-	+	+	+
36.	K i sh i буындарды эндопротезд е у г е арналған әр түрлі типті және өлшемді эндопротезд е р жиынтығы	-	-	-	+	+	+
	Балаларға арналған операциялы						

37.	К травматолог и ялық аспаптар жиынтығы	-	-	-	+	+	+
38.	Бассүйек трепанацияс ы на арналған нейрохирур гиялышы жиынтық	-	-	-	-	+	+
39.	Омыртқа бағанына операцияла р жасауға арналған жиынтық	-	-	-	+	+	+
40.	Сүйектерді өндөуге арналған жиынтық	-	-	-	-	-	+
41.	Ересектерге ортопедиял ы қ операцияла р жасауға арналған хирургиялы қ аспаптар жиынтығы	-	-	-	-	-	+
42.	Балаларға ортопедиял ы қ операцияла р жасауға арналған хирургиялы қ аспаптар жиынтығы	-	-	-	-	-	+
43.	Электронды қ оптикалық түрлендіргі ші (С-доғасы) бар рентген аппараты	-	+(-)	-	+	+	+
	Кіші және ірі буындарға арналған						

44.	артроскопия лық тірек, жынтығым ен бірге	-	-	-	-	+	+
45.	Компьютер л і к томограф	-	-	-	+	+	+
46.	Магнитті-ре зонансты томограф	-	-	-	-	-	+
47.	Эхоэнцефал ограф	-	-	+	+	+	+
48.	Алғашқы хирургиялы қ өңдеуге арналған пульс лаваж жүйесі	-	-	+	+	+	+
49.	Дерматом	-	-	-	+	+	+
50.	Аэротерапи ялық флюидизац иялық құрылғы (күйікке карсы тәсек)	-	-	-	-	-	+
51.	Механотера пиялық аппарат (тұракты пассив кимылдар үшін)	-	-	-	-	+	+
52.	Әртүрлі диаметрлі сымдар жынтығы	-	+	+	+	+	+

Ескертпе: Шартты белгілер: (+) міндетті; (+(-)) көрсетілімдер бойынша; (-) талап етілмейді Аббревиатуралар мен қысқартулардың толық жазылуы: 1. АИТВ – адамның иммун тапшылығы вирусы; 2. АХӨ – алғашқы хирургиялық өңдеу.

Қазақстан Республикасында
травматологиялық және
ортопедиялық көмек көрсетуді
үйімдастыру стандартына
2-қосымша

Тірек-қимыл аппараты аурулармен және жаражаттармен пациенттерге медициналық көмекті өнірлендіруді ескере отырып диагностикалық және емдеу іс-шараларының тізбесі

№	Медициналық кызметтер	Денгейлер					
		1		2		3	
		Дәрігерлік амбулатория, травматолог және ортопед кабинеті,	Травматологиялық бөлімшесі бар аудандық аурұхана	Хирургиялық бөлімшесі бар аудандық аурұхана	Травматологиялық бөлімшесі бар көпбейінді ауданааралық аурұхана	Травматологиялық бөлімшесі бар қалалық аурұхана	Көп бейінді облыстық ауруханалар, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың көп бейінді қалалық, аурұханалары, бейіні бойынша денсаулық сақтау саласындағы ғылыми үйымдар
1.	Қанның жалпы клиникалық талдаулары	+	-	+	+	+	+
2.	Несептің жалпы клиникалық талдаулары	+	-	+	+	+	+
3.	Қанның биохимиялық талдаулары (көрсетілімдер бойынша)	+(-)	-	+(-)	+	+	+
4.	АИТВ, вирустық гепатит маркерлерінен және т.б. зерттеу (көрсетілімдер бойынша)	+(-)	-	+(-)	+	+	+
5.	Кан тобын және резус-факторды анықтау	+(-)	-	+	+	+	+

6.	Микрореакция	+(-)	-	+	+	+	+
7.	Бассүйек п е н тірек-қимыл аппаратын рентгенологиялық зерттеу	+	+	+	+	+	+
8.	Ультрадыбыстық зерттеу (көрсетілімдер бойынша)	-	-	+(-)	+	+	+
9.	Электрокардиографиялық зерттеу (көрсетілімдер бойынша)	+(-)	-	+	+	+	+
10.	Компьютерлік томография (көрсетілімдер бойынша)	-	-	+(-)	+(-)	+(-)	+
11.	Магнит-резонанстық томография (көрсетілімдер бойынша)	-	-	-	-	-	+
12.	Шокқа қарсы негізгі және реанимациялық терапия	+(-)	+(-)	+	+	+	+
13.	Уақытша тасымалдау иммобилизациясын салу (Шанс жағасы, баспаңдақ шинасы, тығыз таңғыш)	+	+	+	+	+	+
	Травматикалық						

14.	буындарды жабық түрде тұзету	+	+	+	+	+	+
15.	Сүйек сынықтарының жабық бір реттік репозициясы	+	+	+	+	+	+
16.	Бұын блокадасын жою, менискіні тұзету	-	+	+	+	+	+
17.	Жараларды алғашқы хирургиялық өндөу	+	+	+	+	+	+
18.	Аяқ-колдардың ашық сынуына АХӘ	+	+(-)	+	+	+	+
19.	Саусақтардың экстенсорлы сіңірінің тігісі	+	+	+	+	+	+
20.	Бастапқы позициядан кейін 10 тәуліктен кешіктірмей, қайта орналастыруға және қайта ығыстыру кезінде ұстап қалуға болатын сынықтардың қайта репозициялары	-	+	+	+	+	+
21.	Гипс таңғыштарын салу	+	+	+	+	+	+
22.	Тіндерден бөгде затты алып тастау	+	+	+	+	+	+

23.	Бұындар пункциясы	+	+	+	+	+	+
24.	Саусақтың тұқылын қалыптасты ру	+	+	+	+	+	+
25.	Т е р і пластикасы	-	+(-)	-	+	+	+
26.	Қаңқалық созылулард ы салу	-	-	+	+	+	+
27.	Бір немесе екі бекітетін инелерді алып тастау	+	-	+	+	+	+
28.	Сыртқы бекіту аппараттар ы м е н сынықты тұрақтанды ру	-	-	+	+	+	+
29.	Сыртқы бекіту аппаратынд ағы инені немесе өзекшені қайта тексеру	-	-	+	+	+	+
30.	Наркозды талап етпейтін сыртқы бекіту аппараттар ы н бөлшектеу	-	-	+	+	+	+
31.	Өмірлік көрсетілімд е р і бойынша-ке уде және іш құысы ағзаларыны ң закымдануы кезінде хирургиялы қ араласу	-	-	+	+	+	+

	Өмірлік көрсеткіштеп і бойынша-бас сүйегінің декомпрессиялық трепанациясы және (немесе) трепанациясы	-	-	+	+	+	+
32.							
33.	Түзету остеотомиясы	-	-	-	-	-	+
34.	Бұындардағы, байламдардағы және сіңірлердегі операциялар	-	+(-)	+	+	+	+
35.	Сүйек асты остеосинтезі	-	-	-	+	+	+
36.	Интрамедуллярлық остеосинтез	-	-	-	+	+	+
37.	Остеосинтез ді блоктау	-	-	-	+	+	+
38.	Артроскопиялық операциялар	-	-	-	-	+	+
39.	Бұындардың эндопротезі	-	-	-	+	+	+
40.	Кеуде күсының деформациясы кезіндегі операциялар	-	-	-	-	-	+
41.	Омыртқа бағаны, жамбас жарақаттары мен аурулары	-	-	-	-	-	+

кезіндегі операцияла р				-	
------------------------------	--	--	--	---	--

Ескертпе: Шартты белгілер: (+) міндетті; (+(-)) көрсетілімдер бойынша; (-) талап етілмейді 1. Аббревиатуралар мен қысқартулардың толық жазылуы: 2. АХЖ -9 – 9-шы қайта қаралған аурулардың халықаралық жіктемесі; 3. АИТВ – адамның иммун тапшылығы вирусы; 4. АХӨ – алғашқы хирургиялық өндөу.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заннама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК